
FARMACJA

REGIONU PÓŁNOCNO-WSCHODNIEGO

BIULETYN INFORMACYJNY
OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ
W BIAŁYMSTOKU

Na okładce: Widok jednego z budynków Uniwersytetu Warszawskiego, w którym obradował 43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji.

*Farmacja Regionu Północno-Wschodniego
Biuletyn Informacyjny Izby Aptekarskiej w Białymstoku*

Komitet Redakcyjny:

*Dorota Bielonko, Irena Kałaur, Agnieszka Kita, Grzegorz Kucharewicz,
Jarosław Mateuszuk, Elżbieta Rutkowska, Michał Tomczyk,
Zenon Wolniak (redaktor prowadzący)*

Wydawca:

*Okręgowa Izba Aptekarska w Białymstoku
15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofs 27*

tel./fax 085-732-52-75, tel. 085-740-60-72

www.oiab.com.pl

e-mail: biuro@oiab.com.pl

Nr konta bankowego:

PKO BP S.A I Oddział Białystok 16 1020 1332 0000 1102 0232 6403

Przygotowanie do druku:

Elżbieta Jarmoc -Biuro OIA Białystok

Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny w Białymstoku

15-110 Białystok, ul. Kombatantów 4

tel.085-66-23-726, 085-66-23-736

e-mail: wif.bialystok@wp.pl

Poezje w nr 3/95 Biuletynu

Wybrane utwory **Pana Mariana Cezarego Abramowicza** były już prezentowane na łamach naszego Biuletynu.

Wiersze zamieszczone w niniejszym numerze pochodzą z tomiku „**Czarek przyjaciółom**”, który został wydany w 2012 roku w Poznaniu.

Red.

Marian Cezary Abramowicz

Wrzos

Konstancji

Modlitwą lasów
we wszystkich odcieniach
czerwieni i złota
w psalterzu wrzosowisk i ciszy
Callna vulgaris czeka.
A ja gdybym mógł na tamtą stronę
kwiat jakiś ze sobą wziąć,
zabrałbym
różowofioletowy, miódodajny wrzos,
aby od lasów, pól i złotej jesieni
wraz z sercem swoim i duszą
Tobie, Panie Boże, go dać na przechowanie.

SPIS TREŚCI

Poezje w nr 3/2017 Biuletynu	1
Spis treści	2
Kondolencje dla mgr farm. Alicji Dąbrowskiej-Sajewskiej i mgr farm. Przemysława Sajewskiego	3
Powołanie Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego – Prezes ORA w Białymstoku mgr Jarosław Mateuszuk	4
43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji – dr Elżbieta Rutkowska	8
Kalendarium prac OIA za III kwartał 2017 r.	12
Z prac Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku	
Sprawozdanie z działalności ORA za III kwartał 2017 r.....	13
Komunikat Okręgowej Izby Aptekarskiej w Białymstoku.....	20
Dr Bartłomiej Kałaska – V-ce Mistrzem w Maratonie MTB.....	21
VI Żeglarskie Mistrzostwa Aptekarzy.....	23
Z Narodowego Funduszu Zdrowia	
Leki 75+ - mgr Dorota Bielonko.....	25
Z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku	
Sukces grantowy mgr. Tomasza Kamińskiego w konkursie Narodowego Centrum Nauki.....	28
Z Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego	
Pięćdziesięciolecie Sekcji Historii Farmacji Białostockiego Oddziału PTFarm. – dr Elżbieta Rutkowska.....	31
„Specyfiki farmaceutyczne oficjalne i nieoficjalne – wzajemne przenikanie” XXVI Sympozjum Historii Farmacji – dr Elżbieta Rutkowska.....	33
Dział naukowy	
Praktyczne zastosowanie innowacyjnych badań w medycynie i farmacji cz. 1 – mgr farm. Jarosław Mateuszuk.....	39
Varia	
Dr Jan Majewski – recenzja książki „Zaopatrzenie farmaceutyczne na Podkarpaciu (1944-2004)”.....	42

Pani mgr farm. Alicji Dąbrowskiej-Sajewskiej

z powodu śmierci Ojca,

Panu mgr farm. Przemysławowi Sajewskiemu

z powodu śmierci Dziadka,

wyrazy głębokiego współczucia

***składają członkowie OIA w Białymstoku
i pracownicy biura.***

POWOŁANIE PODLASKIEGO FORUM ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO

W dniu 25 września 2017 r. w Operze i Filharmonii Podlaskiej odbyła się uroczystość podpisania aktu założycielskiego Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego. W uroczystości oprócz reprezentantów sygnatariuszy wzięli udział zaproszeni goście: przedstawiciele władz samorządowych, uczelni wyższych, Parlamentu RP, Kościoła Rzymskokatolickiego i Prawosławnego oraz środków masowego przekazu.

Fot. Sygnatariusze Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego.

Powołanie Forum zainicjowała w marcu br. Okręgowa Rada Adwokacka w Białymstoku na czele z Dziekanem ORA Panią dr Agnieszką Zemke-Górecką. Parokrotnie odbyły się spotkania organizacyjne w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej. Przystąpienie do Forum zadeklarowało większość samorządów zawodów zaufania publicznego z terenu Podlasia. Za główne cele powołania Forum przyjęto umacnianie idei samorządności i prezentowanie wspólnie uzgodnionego stanowiska w zakresie pozostającym w kompetencji i zainteresowaniu członków – sygnatariuszy Forum oraz uświadomienie społeczeństwu szczególnego charakteru zawodów zaufania publicznego.

W skład Forum weszły następujące samorządy:

- Izba Adwokacka w Białymstoku
- Izba Radców Prawnych w Białymstoku
- Izba Komornicza w Białymstoku
- Izba Notarialna w Białymstoku
- Izba Aptekarska w Białymstoku
- Izba Lekarska w Białymstoku
- Izba Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku
- Izba Pielęgniarek i Położnych w Łomży
- Izba Diagnostów Laboratoryjnych Oddział Podlaski
- Izba Rzeczników Patentowych Okręg Podlaski
- Izba Inżynierów Budownictwa w Białymstoku
- Izba Architektów w Białymstoku
- Izba Doradców Podatkowych Oddział Podlaski
- Izba Biegłych Rewidentów

Fot. Prezes ORA w Białymstoku – mgr Jarosław Mateuszuk podpisuje akt założycielski Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego.

Głównymi zadaniami Forum są:

1. Powołanie platformy wymiany informacji, doświadczeń oraz płaszczyzny organizacyjnej zapewniającej współdziałanie w zakresie uzgodnień pomiędzy podlaskimi środowiskami samorządów zawodowych w sprawach szczególnych,
2. Inicjowanie i prezentowanie opinii wobec organów władzy i administracji państwowej oraz samorządowej dotyczących rozwiązań prawnych w przedmiocie działalności samorządów zawodowych,
3. Tworzenie właściwych warunków do wykonywania zadań ustawowych przez członków samorządów
4. Wymiana doświadczeń w przedmiocie działalności samorządowej, w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych członków samorządu,
5. Obrona interesów członków samorządów
6. Integracja środowisk zawodowych oraz organizacja akcji samopomocowych w szczególnych przypadkach

Fot. Uczestnicy Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego.

Fot. Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej – mgr Katarzyna Korol – Tokarzewicz oraz Prezes ORA w Białymstoku – mgr Jarosław Mateuszuk podczas obrad Forum.

W zakresie organizacji Forum przyjęto zasadę, że kierowanie nim odbywać się będzie na zasadzie rotacji prezydencji trwającej 12 miesięcy. Przy podejmowaniu stanowisk obowiązuje zasada konsensusu – większości głosów, z możliwością wstrzymania się samorządów od głosu. Posiedzenia Forum, organizowane przez samorząd pełniący prezydencję odbywać się będą okresowo.

Prezes ORA w Białymstoku
mgr farm. Jarosław Mateuszuk

Elżbieta Rutkowska

Zakład Farmacji Stosowanej

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji

W dniach 12-15 września 2017 r. w Warszawie odbył się 43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji. Jako miejsce obrad została wybrana tzw. Stara Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego (Krakowskie Przedmieście

26/28). Po raz pierwszy historycy

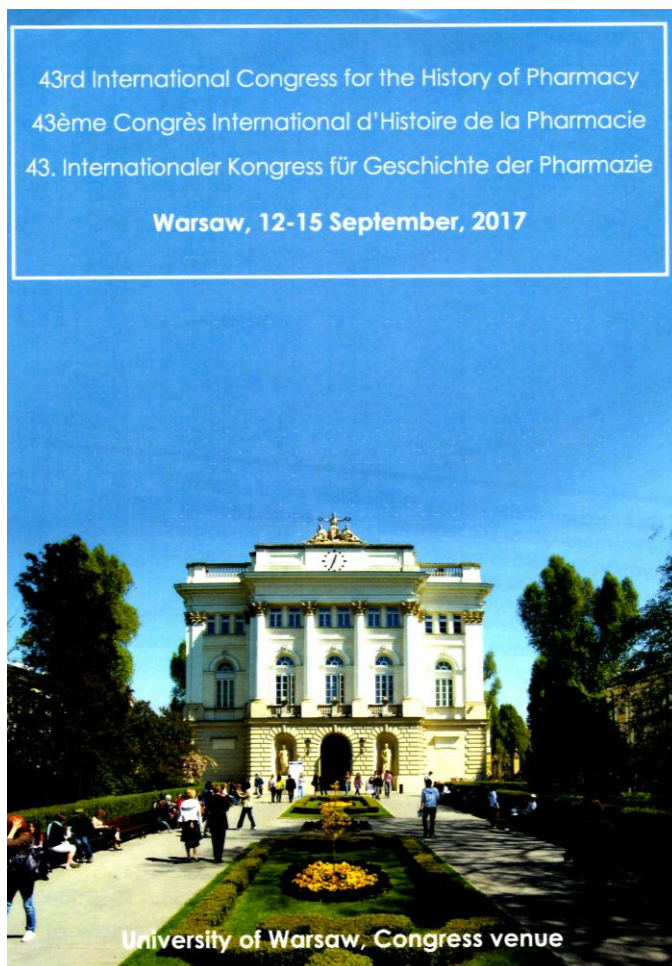
farmacji z całego świata, zrzeszeni w

International Society for History of Pharmacy (ISHP), spotkali

się na Kongresie Historii Farmacji w

Polsce. Kongresy ISHP odbywają się co dwa lata.

Prezydent 43. Międzynarodowego Kongresu Historii Farmacji – dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN –

kierowała organizacją tegorocznego spotkania historyków, zajmujących się dziejami farmacji. Przewodniczącym Komitetu Honorowego był prof. dr hab. Janusz Pluta. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodziły: dr Lidia Maria Czyż (Sekretarz), dr Elżbieta Rutkowska, dr hab. Bożena Karolewicz, dr hab. Ewa Wyka i dr Joanna Giebułtowicz.

Jako wiodące tematy zostały zaproponowane zagadnienia związane z historią zielników, antidotariów, dispensatoriów i farmakopei oraz z historią organizacji farmaceutycznych.

Fot. 1. Wykład inauguracyjny dr hab. Iwony Arabas, prof. PAN podczas 43. Międzynarodowego Kongresu Historii Farmacji w Warszawie

W 2017 r. mija 200 lat od wydania *Pharmacopoeia Regni Poloniae* (Varsoviae 1817), uznawanej za pierwszą narodową farmakopeę polską, a także przypada 70. rocznica utworzenia Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Podczas ceremonii otwarcia Kongresu kwestie związane ze wspomnianymi rocznicami omówiła dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN w wykładzie inauguracyjnym pt. *2017 – the year of two important pharmaceutical anniversaries in Poland*.

Podczas Kongresu odbyło się uroczyste zebranie Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji (w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Dobrej 56/66). W trakcie spotkania dr hab. Anita Magowska, prof. UM w Poznaniu i wiceprezydent Akademii wygłosiła referat pt. *Pharmacopeia as a mirror of scientific progress and social development*. W tym roku do Akademii została przyjęta dr Lidia Maria Czyż – Przewodnicząca Zespołu Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Zebranie było też okazją do uhonorowania zasłużonych historyków farmacji różnymi wyróżnieniami. Statuetkę Antoniny Leśniewskiej otrzymały: dr Jadwiga Brzezińska – nestorka polskich historyków farmacji, która została także honorowym członkiem ISHP, prof. Christa Kletter (Austria) oraz prof. Maria del Carmen Frances Causape (Hiszpania).

W programie Kongresu znalazło się 5 sesji plenarnych. Wykłady wówczas wygłoszone dotyczyły m.in. historii farmakopei i towarzystw farmaceutycznych, azjatyckiej wiedzy medyczno-farmaceutycznej z XVII i XVIII w. oraz jej współczesnego znaczenia. Odbyło się również 16 sesji, podczas których wygłoszono prezentacje ustne, a także sesja prezentacji posterów. Wśród nagrodzonych plakatów znalazła się praca mgr farm. Iwony Dymarczyk pt. *The medicines from Dispensatorium V. Cordus (1563) and Pharmacopoea J. Placotomus (1560) listed on the majolica cartuches in the collection of Grabowski at the Museum of Pharmacy in Cracow*. Reprezentanci wielu krajów przedstawiali wyniki swoich badań (łącznie zgłoszono 140 prezentacji).

Z Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Kongresie uczestniczył mgr farm. Zenon Wolniak, współautor referatu *Polish and German pharmacists in the scientific societies of both nations in 19th century* (wraz z dr. Peterem Gorskim i dr. Klausem Kochem). Elżbieta Rutkowska natomiast przedstawiła pracę *Praescriptiones Internationales (P. I.) in Polish Pharmacopoeia, 2nd edition (Warsaw, 1937), as an example of actions towards the unification of requirements for potent drugs in the first half of the 20th century*.

Udział w Kongresie był też okazją do zapoznania się z nową wystawą *Res pharmaceuticae* w Muzeum Farmacji im. Antoniny Leśniewskiej Oddział Muzeum Warszawy oraz z wystawą czasową *Farmacja na Uniwersytecie*, przygotowaną przez zespół kustoszy z Muzeum Farmacji im. Antoniny Leśniewskiej i Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego w holu Starej Biblioteki UW. Można było również zwiedzić Dział Starej Książki Medycznej Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie. W pamięci uczestników pozostanie zapewne

także oprawa muzyczna Kongresu – utwory Fryderyka Chopina, koncerty skrzypcowy i jazzowy.

Na zakończenie tegorocznego międzynarodowego spotkania historyków farmacji Gregory Higby zaprosił zebranych na następny Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, zaplanowany w Waszyngtonie w 2019 r.

Marian Cezary Abramowicz

Róża jerychońska

Stanisławowi Mrowińskiemu

W czas suszy
listkami i okrywami koszyczka
otulasz troskliwie swoje owoce,
z których błogosławiony deszcz
wyplukuje nasiona.
A mając imię egzotycznej księżniczki -
Astericus -
panujesz pustyniom
od Algierii do Beludżystanu.
Lecz najczęściej wędrowcom się jawisz
w pobliżu sędziwego Jerycha
(którego mury padły od głosu trąb
wędrujących pustynią synów Jakuba)
i dlatego cię zowią jerychońską różą.

Kalendarium prac O. I. A. w Białymstoku

III kwartał 2017r.**4.07.2017 r.**

spotkanie dr Grzegorza Kucharewicza i mgr Jarosława Mateuszuka w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Białymstoku w sprawie organizacji Forum Zawodów Zaufania Publicznego

19.07.2017 r.

posiedzenie Prezydium ORA w Białymstoku (sprawozdanie w biuletynie)

24.07.2017 r.

nagranie wywiadu Prezesa ORA dotyczącego tematyki szkoleń zamieszczanych na portalu Akademia Dobrego Farmaceuty

8.08.2017 r.

udział Prezesa ORA w spotkaniu w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Białymstoku w sprawie organizacji Forum Zawodów Zaufania Publicznego

16.08.2017 r.

posiedzenie Prezydium ORA w Białymstoku (sprawozdanie w biuletynie)

30.08.2017 r.

posiedzenie Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku (sprawozdanie w biuletynie)

31.08.2017 r.

udział Prezesa ORA w spotkaniu w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Białymstoku w sprawie organizacji Forum Zawodów Zaufania Publicznego

5.09.2017 r.

udział Prezesa ORA w posiedzeniu NRA w Warszawie

7-9.09.2017 r.

udział dwóch załóg OIA w Białymstoku w VI Żeglarskich Mistrzostwach Polski Aptekarzy organizowanych przez Okręgową Izbę Aptekarską w Olsztynie

19.09.2017 r.

posiedzenie Rady Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ

21.09.2017 r.

posiedzenie Prezydium ORA w Białymstoku (sprawozdanie w biuletynie)

23.09.2017 r.

udział dr Bartłomieja Kałaski w II Mistrzostwach Polski Farmaceutów w Maratonie MTB - II miejsce w zawodach (tytuł V-ce Mistrza Polski)

25.09.2017 r.

uroczystość podpisania deklaracji założycielskiej Podlaskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego w Operze i Filharmonii Podlaskiej

W imieniu ORA w Białymstoku

Jarosław Mateuszuk

Z prac Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku

Posiedzenie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej - 19.07.2017r.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku wydało zaświadczenie, że **mgr farm. Tomasz Kolanek**, spełnia warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Apteka Prywatna Tomasz Kolanek”, mieszczącej się w miejscowości Sterdyń przy ul. Kościuszki 9A (teren działania OIA w Warszawie).

Głosowało 6 osób - wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku zaświadczyło, że następujące osoby spełniają warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierowników aptek ogólnodostępnych:

- **mgr farm. Marcin Sobiecki** - Apteka ogólnodostępna „Apteka Rodzinna”, mieszcząca się w Łapach przy ul. Żwirki i Wigury 25. Głosowało 6 osób - wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Joanna Horosz** - apteka ogólnodostępna „Apteka Anna Roszkowska”, mieszcząca się w Łapach przy ul. Cmentarnej 6. Głosowało 6 osób - wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

- **mgr farm. Irena Kopa** - apteka ogólnodostępna „Apteka Dbam o Zdrowie”, mieszcząca się w Białymstoku przy ul. Pałacowej 4/2L.

Głosowało 6 osób - wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi wniosku o opinię dla kierownika apteki ogólnodostępnej, Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku postanowiło wezwać na następne posiedzenie:

- **mgr farm. Marzennę Olszewską** – kandydatkę na kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Dr Max”, mieszczącej się w Warszawie przy ul. Daniłowskiego 2/4

Prezes mgr Mateuszuk odczytał członkom Prezydium wniosek Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej – mgr Katarzyny Koro-Tokarzewicz z prośbą o utworzenie Komisji Etyki Zawodowej. Prezydium przekazało sprawę na najbliższe posiedzenie Rady.

Na tym posiedzenie zakończono.

Posiedzenie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej - 16.08.2017r.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku przeprowadziło rozmowę z **mgr farm. Marzenną Olszewską** – kandydatką na kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Dr Max”, mieszczącej się w Warszawie przy ul. Daniłowskiego 2/4.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku wydało zaświadczenie w trybie art. 217 KPA, potwierdzające spełnienie warunków określonych w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Dr Max”, mieszczącej się w Warszawie przy ul. Daniłowskiego 2/4 przez mgr farm. Marzennę Olszewską (teren działania OIA w Warszawie).

Głosowały 4 osoby – wszystkie głosowały - „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku zaświadczyło, że **mgr farm. Andrzej Mieczysław Giro** spełnia warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia

funkcji kierownika nowej apteki ogólnodostępnej o nazwie „Apteka Farmacja Giro-Walesieniuk”, mieszczącej się w Zambrowie przy Placu Sikorskiego 2 .

Głosowały 4 osoby – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku jednogłośnie przyznało Prawo Wykonywania Zawodu Farmaceuty:

• **mgr farm. Monice Małgorzacie Dudek**

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku przyjęło do wiadomości, że **mgr farm. Katarzyna Wojtkowska** odbyła z wynikiem pozytywnym trzymiesięczny przeszkolenie uzupełniające.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku wyznaczyło **mgr farm. Annie Ostrowskiej**, w związku z przerwą w pracy zawodowej, nowy okres szkoleń ciągłych na lata 2015-2019.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej negatywnie rozpatrzyło podanie o umorzenie zaległych składek członkowskich.

Prezes mgr Mateuszuk poinformował członków Prezydium, że **mgr Małgorzata Zyskowska** złożyła rezygnację z pełnienia funkcji nowo otwieranej apteki „Gemini” we Wrocławiu przy ul. Strzegomskiej 208A.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku przyznało dofinansowanie załogom reprezentującym naszą Izbę na VI Ogólnopolskich Żeglarskich Mistrzostwach Farmaceutów.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku poprosiło **mgr Agnieszkę Rogińską-Lubak** o uzupełnienie wniosku na kierownika nowej apteki w Łomży przy ul. Al. Legionów 23.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi wniosku o opinię dla kierownika apteki ogólnodostępnej, Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku postanowiło wezwać na następne posiedzenie:

• **mgr farm. Annę Miezio** – kandydatkę na kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Bliska Apteka Bielsk Sp. z o.o.”, mieszczącej się w Bielsku Podlaskim przy ul. Kleszczelowskiej 1B

• **mgr farm. Jacka Ostaszewskiego** – kandydata na kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Apteka Społeczna Na Kościuszki Grupa Nowa Farmacja”, mieszczącej się w Zgorzelcu przy ul. Kościuszki 49 lok. 3

•

Prezes Mateuszuk odczytał członkom Prezydium pisma:

1. z Prokuratury Rejonowej w Łomży ws. apteki w Jedwabnem – kierownik **mgr Krystyna Śmiechowska**.
2. Z Dolnośląskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu ws. **mgr Aleksandry Mejsak** – kierownika apteki w Lubaniu.

Na tym posiedzenie zakończono.

Posiedzenie Okręgowej Rady Aptekarskiej - 30.08.2017r.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku, Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej – mgr Katarzyna Korol-Tokarzewicz, Podlaski Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny – dr Jan Chlabicz oraz radca prawny - Elżbieta Nowak.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku przeprowadziła rozmowę z **mgr farm. Jackiem Ostaszewskim** – kandydatem na kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Apteka Społeczna Na Kościuszki Grupa Nowa Farmacja” w Zgorzelcu przy ul. Kościuszki 49 lok. 3.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku przeprowadziła rozmowę z **mgr farm. Anna Miezio** - kandydatką na kierownika apteki w Kleosinie przy ul. Zambrowskiej 18.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku wydała zaświadczenia, że **mgr farm. Jacek Ostaszewski** spełnia warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierownika apteki ogólnodostępnej o nazwie „Apteka Społeczna Na Kościuszki Grupa Nowa Farmacja” mieszczącej się w Zgorzelcu przy ul. Kościuszki 49 lok. 3. (teren działania Izby we Wrocławiu).

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku zaświadczyła, że następujące osoby spełniają warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierowników aptek ogólnodostępnych:

- **mgr farm. Agnieszka Rogińska-Lubak** - nowa apteka ogólnodostępna mieszcząca się w Łomży przy ul. Al. Legionów 23.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

- **mgr farm. Joanna Komasyło** - apteka ogólnodostępna mieszcząca się w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 15/1.
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Anna Miezio** - apteka ogólnodostępna o nazwie „Apteka Bliska Samoobsługowa” mieszcząca się w Kleosinie przy ul. Zambrowskiej 18.
Głosowało 14 osób – 12 głosowało „za”, 2 wstrzymały się od głosu, głosów przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Krystian Mikołajuk** - apteka ogólnodostępna o nazwie „apteki Familijne” mieszcząca się w Czarnej Białostockiej przy ul. Fabrycznej 4.
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Ewa Tarasiewicz** - apteka ogólnodostępna o nazwie „Apteki Familijne” mieszcząca się w Supraślu przy ul. Cieliczańskiej 2.
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Agata Lubicz-Łapińska** - apteka ogólnodostępna o nazwie „Omega” mieszcząca się w Gródku przy ul. Chodkiewiczów 10 .
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Alicja Maziukiewicz** - apteka ogólnodostępna o nazwie „Apteka VITA mgr farm. Danuta Kraszevska-Rokicka” mieszcząca się w Rajgrodzie przy ul. Zabielskiego 6.
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.
- **mgr farm. Helena Beziuk** - apteka ogólnodostępna o nazwie „Apteki Św. Brunona” mieszcząca się w Elku przy ul. Wojska Polskiego 45.
Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku postanowiła odmówić wydania zaświadczenia **mgr farm. Hannie Przeźniak** – kandydatce na kierownika apteki w Białymstoku przy ul. Piasta 16.

Głosowało 14 osób – 13 osób głosowało „za”, 1 osoba wstrzymała się od głosu, głosów przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku postanowiła odmówić wydania zaświadczenia **mgr farm. Piotrowi Lengiewiczowi** – kandydatowi na kierownika apteki w Elku przy ul. Armii Krajowej 19.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku wydała jednogłośnie opinię ws. wydania zezwolenia na prowadzenie apteki ogólnodostępnej mieszczącej się w Bielsku Podlaskim przy ul. Aleja Piłsudskiego 54, prowadzonej przez podmiot Pogodna Apteka Sp. J. Bielsk Podlaski.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku wydała jednogłośnie opinię ws. wydania zezwolenia na prowadzenie apteki ogólnodostępnej mieszczącej się w Białymstoku przy ul. Sybiraków 4 lok. U5, prowadzonej przez podmiot „Apteka Anika”s.c. w osobach Maciej Pawłowski, Aneta Pawłowska.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku jednogłośnie postanowiła przyznać **Okręgowemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej** za wykonywanie czynności na rzecz Okręgowej Izby Aptekarskiej zwrot utraconych zarobków.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowa Rada Aptekarska w Białymstoku jednogłośnie upoważniła się Prezesa Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku – mgr farm. Jarosława Mateuszuka do reprezentowania Okręgowej Izby Aptekarskiej w Białymstoku na **Podlaskim Forum Samorządów Zaufania Publicznego**.

Głosowało 14 osób – wszystkie głosowały „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej – mgr farm. Katarzyna Korol-Tokarzewicz złożyła wniosek o utworzenie Komisji Etyki działającej przy Okręgowej Izbie Aptekarskiej w Białymstoku.

Prezes Mateuszuk przedstawił członkom Rady projekt uchwały Naczelnej Rady Aptekarskiej ws. zasad wydawania rękojmi. W/w uchwała jest powiązana z Porozumieniem podpisanym pomiędzy GIF i NRA.

W tej sprawie wypowiedział się Podlaski Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny- dr Jan Chlabicz, stwierdzając że będzie współpracował z Izbą na dotychczasowych zasadach.

Na tym posiedzenie zakończono.

Posiedzenie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej - 21.10.2017r.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku zaświadczyło, że **mgr farm. Anna Kazankow-Jakubiuk** spełnia warunki określone w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne, do pełnienia funkcji kierownika nowej apteki ogólnodostępnej, mieszczącej się w Białymstoku przy Witosza 2 .

Głosowało 6 osób – 4 głosowały „za”, 2 głosy wstrzymujących się, głosów przeciwnych nie było.

Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku ustaliło miesięczny czas trwania przeszkolenia uzupełniającego **mgr farm. Magdaleny Jabłońskiej-Pokoleńczuk**.

Głosowało 6 osób – 6 głosowało „za”, głosów wstrzymujących się i przeciwnych nie było.

Na tym posiedzenie zakończono.

Sekretarze
ORA w Białymstoku

mgr farm. Agnieszka Kita
dr Beata Kocięcka

**Członkowie
Okręgowej Izby Aptekarskiej
w Białymstoku**

KOMUNIKAT

Przypominamy, że członkowie Izby powinni **niezwłocznie** informować organy Izby o każdorazowej zmianie danych objętych rejestrem farmaceutów prowadzonym przez Okręgową Izbę Aptekarską w Białymstoku tj.: miejsca zatrudnienia i zamieszkania, jak również zmianie nazwiska, uzyskanych stopniach naukowych i specjalizacjach.

Brak aktualnych danych spowoduje, że farmaceuta będzie niewidoczny w ogólnodostępnej części Centralnego Rejestru Farmaceutów (status „nieaktywny”). Jego dane nie będą mogły być zweryfikowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, co może skutkować brakiem możliwości rozliczanie recept refundowanych.

Okręgowa Izba Aptekarska w Białymstoku przypomina również o konieczności bieżącego regulowania składek członkowskich. Farmaceuci posiadający zaległości w opłacaniu składek nie będą również widoczni w ogólnodostępnej części rejestru farmaceutów (status „nieaktywny”).

Opóźnienie w opłacaniu składek członkowskich dłuższe niż 3 miesiące, będzie egzekwowane na drodze postępowania administracyjnego oraz spowoduje skierowanie sprawy do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Podstawa prawna: art.8 ust.2 i 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (t.j.Dz.U z 2016 r. poz.1496)

W imieniu Okręgowej Rady Aptekarskiej w Białymstoku

Prezes ORA w Białymstoku
mgr farm. Jarosław Mateuszuk

Skarbnik ORA w Białymstoku
mgr farm. Joanna Moroz

**Dr n. farm. Bartłomiej Kałaska V- ce Mistrzem Polski
w II Mistrzostwach Polski Farmaceutów w Maratonie MTB**

W dniu 23 września 2017 roku odbyły się II Mistrzostwa Polski Farmaceutów w Maratonie MTB.

Zawody zostały zorganizowane w Józefowie koło Warszawy, w malowniczym zakolu rzeki Świder.

Podobnie jak w zeszłym roku, organizatorem zawodów była firma Hurtap oraz Okręgowa Izba Aptekarska w Łodzi, a patronat objęła Naczelna Izba Aptekarska oraz Gazeta Farmaceutyczna.

Mimo niesprzyjających warunków pogodowych, na starcie zawodów stanęło ponad dwustu uczestników, wśród których byli farmaceuci reprezentujący Okręgowe Izby Aptekarskie z całej Polski, przyjaciele farmacji, producenci oraz dzieci.

Fot. Dr n. farm. Bartłomiej Kałaska na trasie wyścigu.

Farmaceuci rywalizowali na dystansie 15 kilometrów na trasie biegnącej przez Mazowiecki Park Krajobrazowy. Rywalizacja była niezwykle zacięta.

Już na pierwszych kilometrach ukształtowała się czołówka farmaceutów-faworytów wśród których był dr n. farm. Bartłomiej Kałaska, członek Okręgowej Izby Aptekarskiej w Białymstoku.

Ostatecznie, Bartłomiej Kałaska, po zaciętym finiszu, zajął drugie miejsce, zdobywając tytuł V-ce Mistrza Polski Farmaceutów w Maratonie MTB.

Serdecznie gratulujemy!!!

Fot. Dr n. farm. Bartłomiej Kałaska (pierwszy z lewej).

VI Żeglarskie Mistrzostwa Polski Aptekarzy.

W dniach 07-09.09.2016 w ośrodku Łabędzi Ostrów w Piękną Górze koło Giżycka odbyły się VI Żeglarskie Mistrzostwa Polski aptekarzy.

Do współzawodnictwa stanęło 20 załóg. Załogi reprezentowały 10 izb aptekarskich oraz równocześnie firmy farmaceutyczne. Najwięcej załóg wystawiła Okręgowa Izba

Aptekarska w Olsztynie 3 załogi, taką samą ilość załóg wystawiła Okręgowa Izba Aptekarska w Warszawie oraz Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie. Po dwie załogi OIA Łódź, OIA Białystok. Po jednej OIA Gdańsk, OIA Katowice, Pomorsko-Kujawska Izba Aptekarska, Beskidzka Izba Aptekarska oraz Podkarpacka Izba Aptekarska.

W regatach uczestniczyło ok 130 osób wraz z kibicami. Regaty odbyły się na jeziorze Kisajno na jachtach typu Tveester 960.

Fot. Mgr Małgorzata i Adam Filonowicz.

Ostatecznie Regaty wygrała załoga OIA Łódź ze sternikiem Wiktorem Napiórą. Drugie miejsce zajęła załoga Pomorsko-Kujawskiej OIA ze sternikiem Bernardem Witkowskim - Mikińą a trzecie załoga OIA Warszawa ze sternikiem Joanną Cychowską.

Natomiast w biegu długim najlepsza okazała się załoga OIA Łódź ze sternikiem Wiktorem Napiórą drugie miejsce załoga Pomorsko-kujawskiej OIA ze sternikiem Bernardem Witkowskim - Mikińą a trzecie miejsce załoga OIA Warszawa ze sternikiem Joanną Cychowską.

W klasyfikacji generalnej załogi z OIA w Białymstoku zajęły następujące pozycje: 4. miejsce- załoga ze sternikiem mgr farm. Adamem Fiłonowiczem, 17. załoga ze sternikiem dr Piotrem Szoka.

Fot. Załoga reprezentująca OIA w Białymstoku odbiera dyplom za udział w regatach.

Regaty zostały zakończone galą rozdania nagród i pucharów a następnie uroczystą kolacją. Oprócz Pucharów za I, II i III miejsca w trzech kategoriach wszystkim załogom zostały wręczone pamiątkowe dyplomy oraz nagrody specjalne.

Tekst i fotografie wykorzystano z [www. http://www.olsztyn.oia.org.pl](http://www.olsztyn.oia.org.pl)

Z Narodowego Funduszu Zdrowia

Mgr Dorota Bielanko

LEKI 75+

Od ponad roku funkcjonuje projekt 75 plus. Obecnie w jego ramach seniorzy mają dostęp do 692 bezpłatnych preparatów (1530 pozycji) obejmujących 113 substancji czynnych.

W przeciągu roku lista „S” wzbogaciła się o wszystkie preparaty insulin ludzkich i analogów insulinowych znajdujących się w wykazie leków refundowanych, nowoczesne leki do stosowania w leczeniu pacjentów z objawami idiopatycznej choroby Parkinsona, pacjentów z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc, hipercholesterolemią, a także o leki stosowane w jaskrze, chorobie Parkinsona, chorobie niedokrwiennej serca i nadciśnieniu tętniczym. Pierwsza lista obejmowała 68 substancji czynnych (1 129 pozycji).

W województwie Podlaskim od 1 września 2016 r. do września b.r. 78 382 seniorów skorzystało z bezpłatnych leków w ramach programu 75 plus.

Na realizację projektu, w tym okresie przeznaczono 13,3 mln zł (por. wykres nr 1), wydano 1 458 492 opakowania bezpłatnych leków na podstawie 592 217 recept z kodem „S”. Leki dla seniorów stanowiły średnio 5,6 % całej kwoty refundacji województwa podlaskiego; w IV kwartale 2016 r. 4,27%, a w III kwartale 2017 r. już 7,33% (por. wykres nr 2).

Najliczniejszą grupę stanowiły leki z odpłatnością S-30%. Porównując wrzesień 2016 r. do września br. zauważa się znaczny wzrost udziałowy kwoty refundacji preparatów wydanych dla seniorów przy jednoczesnym utrzymaniu się ogólnej kwoty refundacji na zbliżonym poziomie.

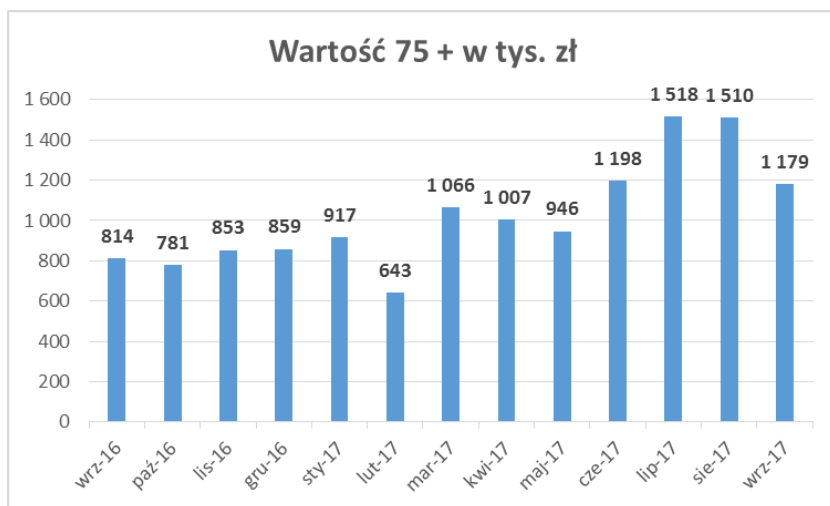
Recepty z kodem S mogą ordynować lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarze, którzy zaprzestali wykonywania zawodu jako recepty *pro auctore i pro familiae*. Należy pamiętać, iż farmaceuci nie weryfikują uprawnień lekarzy do wystawiania powyższych recept.

Podczas realizacji recept z kodem S należy pamiętać, iż farmaceuta w przypadku braku oznaczenia stopnia odpłatności przy leku przypisanym do listy S wydaje lek bezpłatnie, a w oparciu o zapisy § 16 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie recept lekarskich (j.t. Dz.U. 2016, poz. 62, z późn. zm.) oznacza kod odpłatności jako:

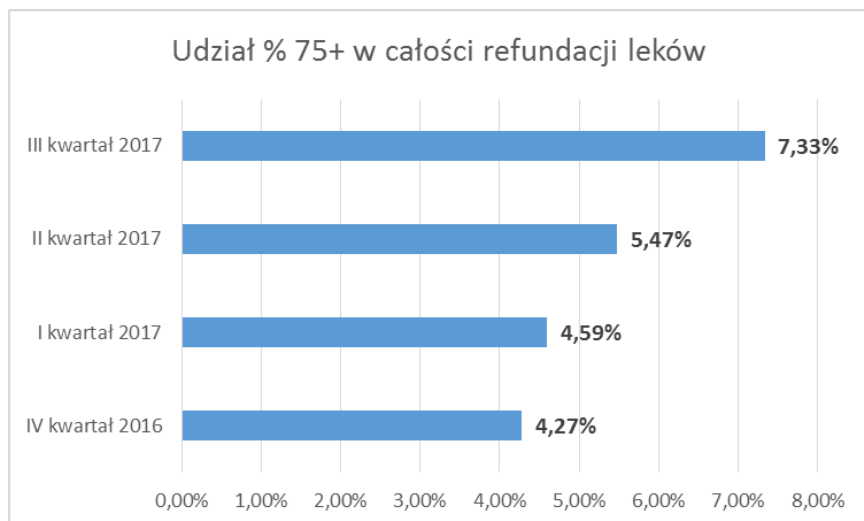
- w przypadku leku występującego w jednej odpłatności w wykazie leków refundowanych np. R jako S-R (np. Gensulina M40 wystawiona z kodem S bez określonej odpłatności);

- w przypadku leku występującego z więcej niż jedną odpłatnością w wykazie leków refundowanych np. 30% i R jako S-30% (np. Pradaxa 110mg a 10 kaps.).

Natomiast w sytuacji wskazania na receptce dwóch kodów uprawnień dodatkowych, np. S i IB, S i ZK, farmaceuta przy wydaniu leku wybiera korzystniejszy wariant dla pacjenta i sprawozdaje oba kody uprawnień.

Wykres nr 1

Wykres nr 2

Marian Cezary Abramowicz

Plaster słońca

Krysi Babireckiej-Siudym

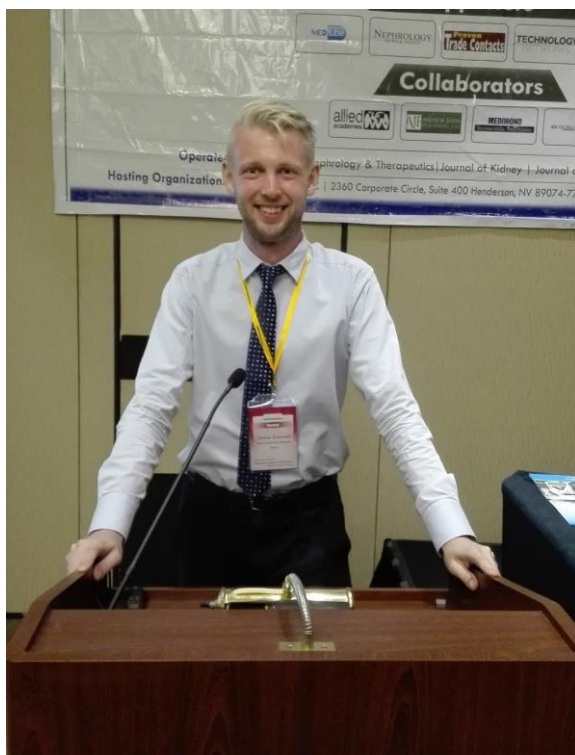
Chowając w zanadrzu
suchą kromkę
kradzonego chleba
na jałmużnę dla siebie
w porze zmierzchu,
w złocistej kurzawie pszczoł
przez poranek ci niosę
miodem dobroci pachnący
największy plaster słońca.

Z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Sukces grantowy naukowca UMB w konkursie Narodowego Centrum Nauki

115 tys. złotych otrzyma na badania mgr Tomasz Kamiński z Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Grant "Siarczan indoksyłu a układ hemostazy w przewlekłej chorobie nerek" w ramach Narodowego Centrum Nauki na stypendia doktorskie wesprze badania na temat przewlekłych chorób nerek.

Projekt badawczy oceniono na 2. miejscu w Polsce w ramach konkursu NCN ETIUDA 5 Nauki o życiu.

Mgr Tomasz Kamiński skończył studia na kierunku Farmacja na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej UMB w 2013. Został doktorantem na Interdyscyplinarnych Środowiskowych Studiach Doktoranckich. Od 2011 roku jest związany z Zakładem Farmakodynamiki. Rozwija się pod opieką prof. dr hab. Dariusza Pawlaka i jego zespołu.

Obecnie naukowcy zajmują się oceną wpływu toksyny mocznicowej – siarczanu indoksyłu –

będącej metabolitem tryptofanu na układ krążenia, ze szczególnym naciskiem na

układ hemostazy. Problemem jest blisko 20-krotnie wyższa śmiertelność pacjentów cierpiących na przewlekłą chorobę nerek z powodu zaburzeń natury zakrzepowatorowej w porównaniu do ogółu społeczeństwa.

W ramach zrealizowanych dotychczas badań mgr Tomasz Kamiński wraz z zespołem prof. Pawłaka wykazał szereg właściwości siarczanu indoksyłu pozwalających wyodrębnić ten związek jako jedno z „brakujących ogniów” łączących przewlekłą chorobę nerek z zaburzeniami kardiologicznymi. Wyniki tych prac zostały opublikowane w 2017 na łamach prestiżowych pism

naukowych: BMC Nephrology oraz Toxins.

Kolejnym etapem badań będzie wykazanie molekularnych podstaw wpływu siarczanu indoksyłu na wszystkie elementy odpowiedzialne za utrzymanie hemostazy. Realizację tego zadania umożliwi otrzymanie przez mgr Tomasza Kamińskiego grantu od Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu Etiuda 5. Dzięki stypendium otrzymanemu w ramach grantu możliwe będzie odbycie półrocznego stażu naukowego w jednej z czołowych jednostek naukowych zajmujących się obrazowaniem przyżyciowym w czasie rzeczywistym (real-time intravital) – Vascular Medicine Institute w Pittsburghu. (PA, USA). Instytut stanowi integralną część Uniwersytetu Pittsburskiego, ośrodka, który jest

doskonałym środowiskiem dla rozwoju młodych naukowców. Na 112 wniosków złożonych w panelu NCN Nauki o Życiu finansowanie otrzyma 27, w tym na 2 pozycji projekt naukowca UMB.

– Zdobycie przeze mnie drugiego już grantu świadczy o stworzeniu przez UMB świetnych warunków dla rozwoju młodych badaczy, gdzie pasja i entuzjazm spotyka się z profesjonalizmem i doświadczeniem starszej kadry naukowej. Jak widać, takie połączenie sprawia, że UMB staje się prawdziwą kuźnią młodych talentów – mówi mgr Tomasz Kamiński.

Tekst i fotografie pochodzą z:

<http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,22154555,sukces-grantowy-naukowca-umb-w-konkursie-narodowego-centrum.html>

Marian Cezary Abramowicz

Jaśmin

Helenie Gordziej

Biały szeik ogrodów

Philadelphus coronarius

(ze skalnicowatych rodu)

kwitnąc białą spogląda z góry

nawet na dumną imperatorową

miłości i kwiatów -królewską różę.

I zwiewny szeik jaśmin

minąwszy Pieśń Nad Pieśniami

i przypowieści Chrystusa

crokiem mozartowskiego menueta

pachnąc idzie przez tysiąclecia,

przez świat i arabską baśń.

Z Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Elżbieta Rutkowska

Zakład Farmacji Stosowanej

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Pięćdziesięciolecie Sekcji Historii Farmacji Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (1967-2017)

Białostocki Oddział Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego powstał w 1955 r., a Sekcję Historii Farmacji w tym oddziale utworzono w 1967 r. Pierwszym jej przewodniczącym został mgr farm. Andrzej Nurzyński (1928-1998), zastępcą przewodniczącego – pom. apt. Stanisław Maziarz, sekretarzem – mgr farm. Maria Serwatko, skarbnikiem – mgr farm. Agnieszka Szkudlarek, a członkiem zarządu – mgr farm. Józef Marcinkowski.

Na zebraniu inauguracyjnym dr n. farm. Witold Włodzimierz Głowacki (1909-2001) z Akademii Medycznej w Poznaniu wygłosił referat pt. *Farmaceutyczna tematyka historyczna i jej opracowanie*. Podczas dyskusji pojawił się m.in. pomysł stworzenia placówki, gromadzącej zabytki związane z farmacją. Zrodziła się także potrzeba opracowania zagadnień dotyczących historii farmacji, szczególnie z okresu II wojny światowej oraz z lat 1945-1948. Pamiątki wiążące się z dawnym aptekarstwem znalazły swoje miejsce początkowo w aptece Wojewódzkiego Szpitala im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku, będącej wówczas siedzibą Sekcji.

Wśród farmaceutów białostockich, zaangażowanych w działalność związaną z gromadzeniem zabytków farmaceutycznych oraz opracowaniem i upowszechnianiem historii i kultury farmaceutycznej, wyróżniali się: mgr farm. Irena Kałaur (1931-2016) i dr n. farm. Stefan Rostański (1929-2014). Stefan Rostański wielokrotnie pełnił funkcję przewodniczącego Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, a w latach 1970-1976 również przewodniczącego Sekcji. Irena Kałaur od 1970 do 1973 r. była sekretarzem Sekcji, następnie jej wiceprzewodniczącą (w latach 1973-1976), a od 1976 r. – przewodniczącą. Do Apteki Społecznej nr 4 przy ul. Wesołej 18, w której pełniła funkcję kierownika, przeniesiono kolekcję zabytków farmaceutycznych. Pomieszczenie przeznaczone w aptece dla muzealiów

nazwano Izbą Pamięci. Gromadzenie zbiorów w tym miejscu kontynuowano do 1991 r. Pamiątki kultury materialnej, pochodzące z dawnych aptek regionu północno-wschodniej Polski, dzięki aktywności I. Kałaur i osób z nią współpracujących (w tym: mgr farm. Heleny Bujwid, mgr farm. Ireny Adamowicz, mgr Ewy Wroczyńskiej z Muzeum w Tykocinie) zostały ocalone przed zniszczeniem i zaprezentowane na wystawach. Irena Kałaur przez wiele lat bardzo starannie i z dużym wyczuciem estetycznym redagowała kronikę Oddziału.

Do białostockiej Sekcji Historii Farmacji należało kilkunastu farmaceutów zainteresowanych historią wytwarzania, badania i zastosowania leków oraz ich przekazywaniem do użytku, a także dziejami zawodu aptekarskiego w różnych warunkach społecznych. Czynny udział w pracach Sekcji brali: mgr farm. Danuta Augustowska, mgr farm. Zofia Borodzicz-Jurgutis, mgr farm. Helena Bujwid, mgr farm. Marian Dobkowski, mgr farm. Bazyli Kałaur, dr n. farm. Elżbieta Rutkowska oraz mgr farm. Zenon Wolniak, który od 2014 r. jest redaktorem prowadzącym pisma „Farmacja Regionu Północno-Wschodniego. Biuletyn Informacyjny Okręgowej Izby Aptekarskiej”.

Członkowie Sekcji zajmowali się różnorodną działalnością, m.in.: opracowaniem referatów, artykułów i rozpraw naukowych, poświęconych historii farmacji, prezentowanych na konferencjach i publikowanych w czasopismach, jako rozdziały w książkach lub w formie monografii; muzealnictwem farmaceutycznym; nauczaniem przedmiotu historia farmacji na kierunku Farmacja Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej (od 2001 r. Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej) Akademii Medycznej w Białymstoku (od 2008 r. Uniwersytet Medyczny); organizacją III Sympozjum Historii Farmacji w Supraślu (10-13 czerwca 1993 r.) oraz popularyzacją wiedzy o historii farmacji.

Elżbieta Rutkowska

Zakład Farmacji Stosowanej

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

***Specyfiki farmaceutyczne oficjalne i nieoficjalne
– wzajemne przenikanie.***

XXVI Sympozjum Historii Farmacji

**Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Bolestraszcach,
25-28 maja 2017 roku**

XXVI Sympozjum Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (PTFarm) odbyło się w dniach 25-28 maja 2017 r. w Bolestraszcach w województwie podkarpackim. Tegoroczne Sympozjum zorganizował Zespół Sekcji Historii Farmacji PTFarm pod kierunkiem dr n. o zdr. Lidii Czyż. Było to już szóste spotkanie poświęcone historii farmacji, odbywające się w południowo-wschodniej części Polski. Sympozjum objął honorowym patronatem Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego, patronatem naukowym – dr hab. n. med. Artur Mazur, prof. UR, Dziekan Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, a patronatem medialnym – „Czasopismo Aptekarskie”. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodziły następujące osoby: dr n. o zdr. Lidia Maria Czyż, mgr farm. Lucyna Bartnik i mgr Elżbieta Zwolińska. Komitet naukowy tworzyli: dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN, prof. dr hab. n. med. Piotr Tutka i dr n. o zdr. Lidia Maria Czyż.

26 maja 2017 r. dr n. o zdr. Lidia Czyż – Przewodnicząca Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm – powitała uczestników Sympozjum. Wspomniała, że w Bolestraszcach, które zostały wybrane na miejsce tegorocznego spotkania poświęconego historii farmacji, mieszkał i tworzył polski malarz Piotr Michałowski (1800-1855). Przeczytała również listy od: Marszałka Województwa (z wyrazami uznania za „podjęcie starań w zakresie propagowania historii farmacji na Podkarpaciu, z którego wywodził się aptekarz i pionier przemysłu naftowego I. Łukasiewicz”), dr n. farm. Lucyny Samborskiej – Prezesa Podkarpackiej Okręgowej Rady Aptekarskiej i prof. dr. hab. n. farm. Michała Henryka Umbreita, którzy życzyli zebrany owocnych obrad.

Doktor n. farm. Jan Majewski – Honorowy Przewodniczący Zespołu Sekcji Historii Farmacji – pogratulował Lidii Czyż uzyskania tytułu doktora nauk o zdrowiu w 2016 r. Jej pracę doktorską w postaci książki pt. *Służba*

farmaceutyczna Podkarpacia w latach 1944-2004 na tle przemian prawnych obrotu lekami (Rzeszów 2017) otrzymali uczestnicy Sympozjum.

Wiktor Szukiel – Wydawca i Redaktor naczelny „Czasopisma Aptekarskiego” – przedstawił informacje związane z inicjatywą uhonorowania Leopolda Skulskiego (1877-1940) – prowizora farmacji, inżyniera chemii, który w pierwszych latach odzyskania przez Polskę niepodległości pełnił funkcję Prezydenta Rady Ministrów. Redakcja miesięcznika „Czasopismo Aptekarskie” ustanowiła rok 2017 rokiem Leopolda Skulskiego. Z informacjami o jego życiu i działalności można zapoznać się na stronie internetowej: <https://poland.pl/tourism/history-poland/leopold-skulski-pharmacist-and-prime-minister/> raz naszym biuletynie nr 1/93/2017.

Monika Urbanik zaprezentowała książkę *Szukałem Człowieka* (Kraków 2016), będącą zbiorem wspomnień dr. Stanisława Pronia (1892-1971) – organizatora i pierwszego dyrektora Muzeum Farmacji w Krakowie. Wspomnienia dr Proń spisał w latach 1967-1968. W publikacji znajduje się także wiele interesujących fotografii.

W 2016 r. grono historyków farmacji pomniejszyło się – odeszły: mgr farm. Barbara Nowak (1932-2016) z Chrzanowa i mgr farm. Irena Kałaur (1931-2016) z Białegostoku, które często brały udział w sympozjach historii farmacji, wygłaszając na nich referaty i dzieląc się swoją wiedzą zawodową. Te wspaniałe farmaceutyki uczczono minutą ciszy i wspomnieniami.

Sylwetkę mgr farm. Barbary Nowak przypomniła mgr Grażyna Kucharska. Barbara Nowak była Przewodniczącą Koła PTFarm w Chrzanowie, prowadziła tam też swoją aptekę. Wśród jej zainteresowań w dziedzinie historii farmacji główne miejsce zajmowały zagadnienia związane z aptekarstwem podczas II wojny światowej. Interesowały ją także judaika oraz motywy roślin leczniczych w Biblii i poezji.

Postać mgr farm. Ireny Kałaur przypomniła dr n. farm. Elżbieta Rutkowska. Irena Kałaur łączyła bardzo umiejętnie pracę zawodową z pasją dotyczącą historii farmacji. Od 1976 r. była przewodniczącą Sekcji Historii Farmacji Białostockiego Oddziału PTFarm. Gromadziła pamiątki z dawnych aptek regionu północno-wschodniego Polski, organizowała wystawy stałe i czasowe, poświęcone historii aptekarstwa. Zajmowała się również pisanem prac dotyczących dziejów farmacji i kultury farmaceutycznej. Szczególnie miejsce wśród nich zajmują opracowania odnoszące się do tematyki Chrystusa jako aptekarza w malarstwie.

Doktor hab. Aleksander Drygas przedstawił wykład inauguracyjny pt. *Historyczne centra procesu rozwojowego aptekarstwa*. Zwrócił uwagę na to, że w dziejach sztuki leczenia oraz sztuki sporządzania leków można wskazać określone miejsca („centra”) i związane z nimi wybitne osoby, które odegrały znaczącą rolę w procesie kształtowania się wiedzy o lekach.

Podczas pierwszej sesji Sympozjum Jan Majewski zaprezentował pracę *Apteka Jezuicka w Poznaniu na tle innych aptek klasztornych w XVII-XVIII wieku*. W dniu 13 grudnia 1570 r. spisano akt fundacji Kolegium Jezuickiego w Poznaniu, a w czerwcu 1571 r. przybyli do Poznania pierwsi czterej członkowie Towarzystwa Jezusowego. Apteka, według autora referatu, mogła istnieć przed 1648 r. i funkcjonowała w Kolegium Jezuickim do 1773 r.

Następnie Wiktor Szukiel w wystąpieniu *Leopold Skulski – farmaceuta, polityk, premier* przedstawił przebieg prac, podjętych przez redakcję „Czasopisma Aptekarskiego”, związanych z wydaniem albumu poświęconego Leopoldowi Skulskiemu. Dzięki temu wydawnictwu zostanie upamiętniony farmaceuta, który był prezesem Rady Ministrów od 13 grudnia 1919 r. do 9 czerwca 1920 r. – w bardzo trudnym okresie odradzania się państwowości w Polsce. Przypomniana została także wystawa dotycząca tej postaci zorganizowana przez Główną Bibliotekę Lekarską w Warszawie. Wiktor Szukiel przedstawił również inicjatywy redakcji „Czasopisma Aptekarskiego” związane z historią i kulturą farmaceutyczną.

Magister farm. Maria Pajak wygłosiła referat *Historia opolskiej apteki Miejskiej w pigułce* (współautorką referatu była mgr farm. Małgorzata Tomańska). Praca ta wypisała się w obchody jubileuszu 800-lecia miasta Opola. Apteka, która rozpoczęła działalność w 1505 r. na mocy przywileju księcia Jana Dobrego, funkcjonowała do 1945 r. Zaprezentowany został również plakat przedstawiający archiwalne dokumenty związane z apteką. Warto też wspomnieć inicjatywę opolskich aptekarzy – dzięki ich staraniom mały skwer przy skrzyżowaniu ulic Ozimskiej i Reymonta w Opolu nazwany został placem im. mgr. farm. Sylwestra Światły (1908-2013). Plac znajduje się w pobliżu apteki, miejsca pracy tego opolskiego farmaceuty, który przez całe swoje długie życie był związany z Opolszczyzną. Nestora opolskich aptekarzy ceniono jako znawcę sztuki aptekarskiej, a także za jego życzliwość i poczucie humoru.

Magister farm. Zenon Wolniak omówił dzieje jednej z aptek w północno-wschodniej części ziem polskich w referacie pt. *Apteka Franciszka Wojnarowskiego w Łomży*. Zwrócił m.in. uwagę na zachowany protokół kontroli apteki z 1902 r. Ten dwunastostronicowy dokument w języku rosyjskim zawiera

opis poszczególnych pomieszczeń apteki, ich przeznaczenia i wyposażenia, rozmieszczenia leków i ich przechowywania, a także ocenę ich jakości.

Podczas drugiej sesji Sympozjum Jerzy Waliszewski scharakteryzował *Receptarium Polonicum*, wydane pod redakcją Witolda Włodzimierza Głowackiego w 1947 r. Stanowiło ono zbiór przepisów na leki recepturowe, które można było wykonać w aptece. Lekarz, korzystając z tej publikacji, nie musiał na receptę zamieszczać całego składu leku, wystarczyło podanie tytułu i umieszczenie dopisku: RP. Autor poszukiwał odpowiedzi na pytanie: które ze składników leków recepturowych, zapisanych w omawianym wydawnictwie, i dlaczego przetrwały próbę czasu, a które zniknęły z lecznictwa?

Maria Bednarz-Kolonko zaprezentowała referat *Olej rycynowy – nieprzeciętny specyfik*, podkreślając, że ten znany już w czasach starożytnych środek leczniczy jest także współcześnie przedmiotem badań i odkrywania jego nowych zastosowań. Zaprezentowała również, wykonanie przez siebie, tzw. Mazidło Wiśniewskiego (zawierające w swoim składzie m.in. *Ricini oleum*), które było dawniej stosowane np. w celu przyśpieszenia gojenia ran.

Stanisław Pic przedstawił pracę pt. *Czarci pazur (Harpagophytum procumbens (Burch.) DC) – roślina niespełnionych oczekiwań*. Korzenie spichrzowe hakorośli rozesłanej, występującej w Afryce (m.in. w Namibii czy Botswanie), należą do surowców roślinnych o wielu działaniach farmakologicznych, a szczególnie przeciwbólowym i przeciwreumatycznym. Roślina, od dawna stosowana w afrykańskim lecznictwie ludowym, na początku XX w. trafiła w ręce europejskich lekarzy. Głównymi substancjami czynnymi hakorośli rozesłanej są irydoidy. Początkowo entuzjastycznie przyjęte leki, produkowane z *Harpagophyti radix*, z biegiem czasu straciły na znaczeniu. Niemniej jednak obecnie w Polsce dostępne są m.in. preparaty takie jak: Reumaherb w postaci tabletek powlekanych (w skład leku wchodzi wyciąg suchy złożony z: korzenia hakorośli rozesłanej, ziela jeżówki purpurowej i kwiatu wiązówki błotnej) lub Reumaphyt w postaci kapsułek twardych, zawierających suchy wyciąg z korzenia hakorośli rozesłanej.

Agnieszka Rzepiela omówiła rękopiśmienne *Vademecum fitoterapeuty* Stanisława S. Kozłowskiego, które znajduje się w Muzeum Farmacji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W prezentowanych materiałach zamieszczone zostały przepisy na lecznicze mieszanki ziołowe i kosmetyki, które można było wykonać z surowców roślinnych.

Monika Urbanik swoje wystąpienie *Stare zakonne receptury i patronat świętych. Marketing czy tradycja* poświęciła zagadnieniom wzbudzania zaufania

pacjentów przez producentów leków poprzez odwoływanie się do dawnych zakonnych receptur i stosowanie odpowiednich nazw, np. Elikzir wielebnych Ojców Benedyktynów czy św. Dominika Liniment (współautorką referatu była Katarzyna Jaworska).

Lidia Czyż zapoznała zebranych z referatem Elżbiety Zwolińskiej pt. *Leki tradycyjne dzisiaj*. W pracy zwrócono uwagę m.in. na regulacje prawne dotyczące tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych.

Podczas kolejnego dnia obrad i trzeciej sesji Iwona Dymarczyk w wystąpieniu pt. *Londyńskim szlakiem Mateusza B. Grabowskiego* przedstawiła swoje wspomnienia z podróży do Londynu w 1999 r., którą odbyła w celu zebrania materiałów o życiu i działalności farmaceuty Mateusza Bronisława Grabowskiego (1904-1976). Był on właścicielem przedsiębiorstwa wysyłkowego Grabowski Export-Import w Londynie. Pasjonowały go również dzieła sztuki. Część swojej cennej kolekcji – zbiór ceramiki aptecznej – przekazał do Muzeum Farmacji w Krakowie w 1976 r.

Wiesława Nabielec omówiła walory wód leczniczych, występujących na Pomorzu Zachodnim, w referacie pt. *Lecznicze wody mineralne Pobrzeża Szczecińskiego* (współautorem referatu był Andrzej J. Wójcik). Autorka zwróciła uwagę na to, że pomimo swoich leczniczych właściwości wody, pochodzące z naturalnych źródeł wybranego terenu, nie są w pełni wykorzystywane.

Elżbieta Rutkowska zaprezentowała zagadnienia związane z działalnością Sekcji Historii Farmacji Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. W tym roku minęło 50 lat od jej założenia. Pierwszym przewodniczącym Sekcji był mgr farm. Andrzej Nurzyński (1928-1998), następnie jej pracą kierowali: dr n. farm. Stefan Rostafiński (1929-2014) i mgr farm. Irena Kałaur (1931-2016). Dwoje ostatnich należało do Zarządu Zespołu Sekcji Historii Farmacji. Uczestnicy Sympozjum serdecznie wspominali spotkania z nimi – farmaceutami najbardziej zaangażowanymi w prace nad rozwojem historii farmacji w regionie północno-wschodnim Polski. Wśród aktywności członków Sekcji można wymienić: opracowywanie referatów, artykułów i rozpraw naukowych, prezentowanie ich na konferencjach i publikowanie (w czasopismach, jako rozdziały w książkach lub oddzielne monografie). Szczególną formą działalności były prace związane z zachowaniem i prezentowaniem zbiorów z danych aptek, które były gromadzone m.in. w aptece, którą kierowała mgr farm. Irena Kałaur. W 1997 r. zbiory zostały użyczone Akademii Medycznej w Białymstoku (od 2008 r. Uniwersytetowi Medycznemu). Były one również prezentowane na wystawach czasowych.

W materiałach sympozjalnych znajduje się także streszczenie referatu pt. *Mój pierwszy wyjazd Szasterowski na Sympozjum Historii Farmacji* autorstwa Piotra W. Górskiego.

Podczas Sympozjum – 26 maja 2017 r. – odbyło się również zebranie sprawozdawczo-wyborcze Zespołu Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Nowy Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób: przewodnicząca – dr n. o zdr. Lidia Maria Czyż, wiceprzewodniczący – dr n. farm. Andrzej Wróbel, wiceprzewodnicząca – mgr farm. Maria Pająk, sekretarz – dr n. farm. Elżbieta Rutkowska, członkowie zarządu: dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN, dr n. farm. Katarzyna Hanisz, dr n. farm. Barbara Uniejewska, mgr farm. Jerzy Waliszewski i dr Monika Urbanik.

W wolnych wnioskach i dyskusji poruszono problem dalszych losów *Słownika Biograficznego Farmaceutów*. Postanowiono na początku wyjaśnić kwestie prawne związane z tą sprawą. Doktor hab. Iwona Arabas, prof. PAN zaprosiła na otwarcie nowej wystawy w Muzeum Farmacji w Warszawie w dniu 5 września 2017 r. o godz. 18.00 oraz do udziału w 43. Międzynarodowym Kongresie Historii Farmacji w dniach 12-15 września 2017 r. w Warszawie.

W pobliżu miejsca obrad Sympozjum znajduje się Aroboretum Bolestraszyce, założone przez Jerzego Pióreckiego w 1975 r. Jest to obiekt nie tylko o znaczeniu przyrodniczym, ale także kulturowym, dydaktycznym i naukowym. Uczestnicy Sympozjum mogli zapoznać się z tym ciekawym miejscem, podziwiając piękną o tej porze roku roślinność, w tym Kolekcję Narodową rodzaju *Iris* serii *Laevigatae*.

Miłą niespodziankę, w postaci ciastek orkiszowych własnego wyrobu, sprawiła też zebrany na tegorocznym spotkaniu, mgr farm. Maria Bednarz-Kolonko z Łękawicy.

Kolejne Sympozjum Historii Farmacji planowane jest w dniach 24-27 maja 2018 r. w Stargardzie.

Dział Naukowy

Mgr farm. Jarosław Mateuszuk

PRAKTYCZNE ZASTOSOWANIE INNOWACYJNYCH BADAŃ W MEDYCYNIE I FARMACJI (1)

We wrześniu br. amerykańska agencja FDA (US Food and Drug Administration) dopuściła na rynek amerykański innowacyjne urządzenie (Free Style Libre) do monitorowania glukozy we krwi bez konieczności nakłuwania skóry. Na uwagę zasługuje fakt obecności już od pewnego czasu powyższego urządzenia w ponad 40 innych krajach, w większości krajów europejskich, w tym w Polsce. 18 państw, w tym Wielka Brytania, Francja, Niemcy i Japonia refunduje już częściowo lub w całości stosowanie urządzenia u pacjentów.

System składa się z dwóch części: okresowo wymienianego sensora – aplikowanego na skórę ramienia oraz czytnika (skanera) przypominającego obecnie dostępne na rynku glukometry. Sensor o kształcie płaskiej, okrągłej baterii (podobnej do tych stosowanych w urządzeniach elektronicznych) o średnicy 35 mm i grubości 5 mm (masa 5 g) posiada własne zasilanie w postaci baterii na bazie tlenku srebra, która umożliwia żywotność sensora do 14 dni. Sensor posiada również własną pamięć do 8 godzin, w której co 15 min zapisywane są automatycznie poziomy glikemii. Sensor umieszcza się na tylnej stronie skóry ramienia za pomocą specjalnego aplikatora. Aplikując w bezbolesny sposób sensor, wprowadza się pod skórę miękkie, sterylne włókno o śr. 0,4 mm i dł. 5 mm. Strona sensora przylegająca do skóry pokryta jest specjalnym klejem. Sensor jest wodoodporny (w warunkach: do głębokości 1 m przez maks. 30 min). Użytkownicy testujący urządzenie nie odczuwali dyskomfortu z powodu obecności sensora na skórze, sporadycznie może pojawić się podrażnienie skóry w kontakcie z klejem obecnym na powierzchni sensora.

Drugim elementem systemu jest czytnik danych zebranych przez sensor, o wymiarach 95 x 60 mm i masie 65 g. Skanowanie sensora przez czytnik jest możliwe przez ubranie o grubości materiału do 4 mm z odległości do 4 cm. Czytnik umożliwia prezentację aktualnego stężenia glukozy w płynie śródtkankowym w zakresie 20 – 500 mg/dl , historię poziomów glukozy z ostatnich 8 godzin oraz określa trend zwyżkowy lub spadkowy poziomu glukozy. Możliwe jest określenie średniego stężenia glukozy w różnych przedziałach

czasowych: 7, 14, 30 lub 90 dni. Warunkiem ostatniej funkcji jest skanowanie sensora przynajmniej raz na 8 godzin (taka jest pamięć sensora) oraz jego wymiana co 14 dni. Wyświetlacz czytnika występuje w postaci ekranu dotykowego i pozwala na odczyt danych w ciemności. Średni czas użytkowania wynosi przeciętnie 3 lata. Odczyt poziomu glukozy odbywa się poprzez zbliżenie czytnika do sensora na odległość nie większą niż 4 cm przez co najmniej 1 sekundę, odczyt jest sygnalizowany dźwiękiem.

Stosowanie systemu w Europie jest zastrzeżone dla dorosłych i dzieci powyżej 4 roku życia (pod kontrolą osoby dorosłej), w USA powyżej 18 roku życia.

System wydaje się być szczególnie użyteczny w monitorowaniu stężeń glukozy u dzieci, ponieważ eliminuje konieczność wybudzania dziecka ze snu. W szczególnych przypadkach, kiedy mierzone stężenia glukozy okazują się niespodziewanie wysokie lub niskie, wskazane jest użycie klasycznego glukometru w celu potwierdzenia lub zaprzeczenia wyniku (zwłaszcza przed podaniem dodatkowej dawki insuliny – wysoki poziom glukozy, albo zastosowaniem glukagonu – niski poziom glukozy). Gwałtowne i szybkie zmiany stężenia glukozy we krwi mogą nie odzwierciedlać poziomu glukozy w płynie śródtkankowym, który w tym środowisku zmienia się wolniej niż we krwi. Producent zapewnia oprogramowanie pozwalające na przeniesienie danych z czytnika na komputer (czytnik zapewnia przechowywanie danych przez okres do trzech miesięcy).

Wadą systemu jest konieczność zdejmowania ubrania przed skanowaniem sensora, w sytuacji kiedy pora roku lub przebywanie na zewnątrz wymaga noszenia swetrów, kurtek, marynarek itp. W trakcie noszenia sensora należy uważać, żeby przypadkowo nie uderzyć ramieniem lub nie być potrąconym przez inne osoby (np. podczas wsiadania do środków komunikacji), ponieważ może to spowodować odklejenie sensora i jego utratę. Nie jest również wiadome czy umiejscowienie sensora będzie stabilne podczas intensywnych ćwiczeń fizycznych, podczas których angażowane są mięśnie obręczy kończyny górnej i ramienia np. w czasie treningu pływackiego, wioślarskiego czy ćwiczeń na siłowni. System nie jest kompatybilny z pompami insulinowymi. Podstawową wadą systemu, która może w polskich realiach znacznie ograniczyć rozpowszechnienie stosowania go jest wysoka cena sensora, która wynosi ok. 60 euro za sztukę (w ciągu miesiąca zużywane są przeciętnie 2 sztuki). Cena czytnika jest podobna, ale jest on użytkowany przez dłuższy okres. Producent ustalił ceny sensora i czytnika w poszczególnych krajach na podobnym poziomie.

Być może należałoby rozważyć częściowe finansowanie sytemu dla dzieci do określonego wieku, ponieważ znacznie poprawia on jakość życia.

Bezinwazyjna metoda pomiaru glukozy powoduje u większości użytkowników zwiększenie częstotliwości odczytów w porównaniu z tradycyjnym pomiarem glukozy, co może stać się przyczyną pełnej realizacji założeń terapeutycznych w leczeniu cukrzycy dzieci i dorosłych.

Źródła informacji:

- 1) Diabetes in control „..... CGM Libre approved by FDA ‘‘30 Sept. 2017
- 2) Strona internetowa producenta FreeStyleLibre

**W następnym biuletynie o badaniach genetycznych pozwalających określić aktualny wiek biologiczny organizmu człowieka.*

Marian Cezary Abramowicz

Niespodzianka

Helenie Gordziej

Wbrew pohukiwaniom godzin i lat
i jazgotowi przemądrzałych ludzi
dźwigając za duże wciąż serca
z dwóch przeciwnych krańców ciemności,
z wyciągniętymi przed siebie rękoma
potykając się idziemy sobie naprzeciw.

Aż wreszcie dziś oto twarzą w twarz
stoimy
na drżącej kładce światłości zdziwieni,
że jeszcze
pleśnią nie posiwały nam serca,
że jeszcze
piołunem nie pachnie nasz śmiech
nie porzucony.

VARIA

dr Jan Majewski

Ambasador Farmacji

Honorowy Przewodniczący Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm

Adres do korespondencji: Jan Majewski, Apteka "Pod Żłotym Lwem"

Stary Rynek 75, 61-772 Poznań

e-mail: majewscy@aptekapodzlotymlwem.com.pl

Zaopatrzenie farmaceutyczne na Podkarpaciu (1944-2004)

Ochrona zdrowia i niezbędna dla jej funkcjonowania ogólna opieka zdrowotna w sześćdziesięcioleciu (1944-2004) podlegała bardzo dynamicznym modyfikacjom, szczególnie w zaopatrzeniu farmaceutycznym na tle przemian polityczno-gospodarczych i prawnych.

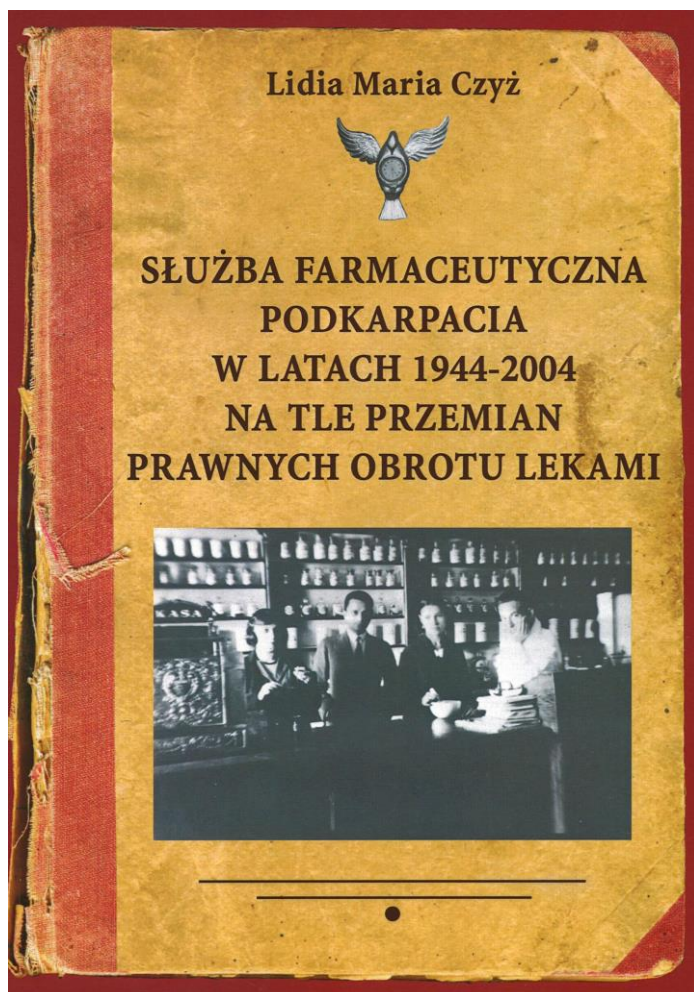
Dr Lidia Maria Czyż, obserwatorka zmieniających się przepisów i aktów prawnych w farmacji, zarazem przewodnicząca Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm, autorka wielu publikacji i opracowań z zakresu historii farmacji, kolekcjonerka zabytków aptekarskich, redaktorka podjęła się opracowania tego zagadnienia, jako doświadczona farmaceutka i uczestnik często "rewolucyjnych" zmian w naszej branży.

W oparciu o materiały publikowane w Dziennikach Ustaw RP, Monitorach Polskich i Dziennikach Urzędowych Ministerstwa Zdrowia, publikacjach urzędowych instytucji nadzorujących obrót środkami farmaceutycznymi, komunikatach inspekcji farmaceutycznej odpowiedzialnej za nadzór nad placówkami posiadającymi prawo obrotu lekami w Polsce, publikacje wewnętrzne Rzeszowskiego Zarządu Aptek (1951-1971) oraz "Informatory Rzeszowskiego Zarządu Aptek" i literaturę przedmiotu, otrzymujemy interesującą publikację, po którą sięgną nie tylko historycy farmacji!

Książka składa się z kilkunastu rozdziałów, w których Autorka podjęła próbą rozpoznania tej niełatwej problematyki farmaceutyczno-prawnej, nie tylko w ujęciu mikroregionalnym (tu: Podkarpacie), lecz ogólnopolskim - stanowi to jeden z atutów tego opracowania.

Całość została ujęta w następujących rozdziałach: „Cel opracowania” (rozdział 1), „Obszar geograficzny i jego uzasadnienie” (2), „Charakterystyka rynku farmaceutycznego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Podkarpacia

do 1944 r." (3), „Budowa i restrukturyzacja ochrony zdrowia po roku 1944" (4), „Podstawy obrotu lekami i ich asortyment w aptekach" (5), „Etapy organizacji instytucji tworzących i prowadzących apteki ogólnodostępne na Podkarpaciu" (6), „Podstawowe definicje apteki i towarzyszących jej pojęć" (7), „Służba farmaceutyczna Podkarpacia w znaczących okresach historycznych" (8), „Informacja o leku" (9), „Standardy zaopatrzenia farmaceutycznego w Polsce na tle stanu odnośnej wiedzy w latach 1944-2004" (10), „Krótka charakterystyka producentów środków farmaceutycznych w Polsce i na Podkarpaciu" (11),

„Apteki oraz instytucje wokół aptekarskie (hurtownie) i źródła zaopatrzenia farmaceutycznego na Podkarpaciu”(12).„Warunki obrotu środkami leczniczymi w upoważnionych placówkach" (rozdział 13), „Specjalizacja farmaceutów z zakresu farmacji aptecznej", (14), „Zakończenie - odpowiedzi na pytania badawcze" (15), „Ogólne źródła i opracowania dotyczące organizacji zaopatrzenia farmaceutycznego" (16), „Dane statystyczne" (17). „Wykaz skrótów i bibliografia", kończą książkę, zarazem "dopisują" cenne dane bibliograficzne i zestawienia liczbowe (m. in. sieci aptek w wybranych miejscowościach województwa podkarpackiego).

Integralną częścią opracowania stanowi świetnie dobrana szata graficzna (ponad 50. ilustracji, w tym archiwalne fotografie, fragmenty listów, "firmówki", kopie rozporządzeń [także okupacyjnych], mapy, okładki broszur, publikacji, pieczęcie, pisma urzędowe, tzw. chorągiewki apteczne, winiety hurtowni, znaki firm farmaceutycznych i wycinki prasowe), zestawienia, tabele i wykresy, który uzupełnia i ułatwia lekturę książki.

Jestem pewien, że na Podkarpaciu, jak w soczewce, skupiają się procesy rejestrowane w kraju w latach 1944-2004, z jednej strony w zakresie zmian polityczno-gospodarczych, kulturowych, naukowych i społecznych, z drugiej zaopatrzenia farmaceutycznego, szczególnie związanego z siecią aptek ogólnodostępnych i prześledzenia drogi od momentu wytworzenia lub wykonania gotowej postaci leku do przekazania go, w sposób bezpieczny, w ręce pacjenta (s. 15).

Książka Lidii Marii Czyż na pewno zainteresuje miłośników historii farmacji, prawodawstwa farmaceutycznego i farmako-ekonomii. Bardzo gratuluję Autorce tak znakomitego opracowania!

Lidia Maria Czyż, Służba farmaceutyczna Podkarpacia w latach 1944-2004 na tle przemian prawnych obrotu lekami, Podkarpacki Instytut Książki i Marketingu, Rzeszów 2017, s. 210.